

روز به روز بیشتر به سمت محرمانه‌تر کردن مسائل حرکت کردیم؛ به طوری که امروز بسیاری از مسائل که هیچ وجهی از محرمانگی ندارند کاملاً محرمانه دسته‌بندی می‌شوند و اصلاً تبدیل به یک رویه شده است. بخشی از این اشتیاقی که امروز در جامعه نسبت به موضوع شفافیت ایجاد شده طبیعی است زیرا ما در همراه کردن مردم در تصمیم‌گیری‌ها و اداره امور جامعه عقب‌ماندگی داریم و انگار تشنگی مضاعفی در جامعه ایجاد شده است.

در مورد حد یقف بگویم سؤال دقیقی است که بالاخره شفافیت اصلاً حد یقف دارد یا نه؟ باید این را متوجه باشیم که شفافیت علی‌رغم تمام خوبی‌هایی که دارد که برای مثال پاسخگویی مسئولین را افزایش می‌دهد و پیشگیری از فساد می‌کند و هزار حسن دیگر؛ این را باید در نظر داشته باشیم که یک شاخصی نیست که نقطه بهینه‌اش در بیشینه‌اش باشد؛ یعنی اینطور نیست که هرچه شفافیت بیشتر شود بهتر است، بالاخره انتهایش کجاست؟ بالاخره ما به مرزهای اطلاعات شخصی افراد، مرزهای محرمانگی و بحث‌های امنیتی و اطلاعاتی و حتی قبل از آن به جاهایی که حتی ممکن است متناسب با نیاز جامعه نباشد می‌رسیم؛ یعنی شاید یکسری اطلاعاتی باشند که اصلاً شفاف‌سازی‌شان نه تنها اثر مثبت نداشته باشد در جامعه که اثر منفی داشته باشد و این موارد در دنیا در همان زمانی که جریانات شفاف‌سازی پیش می‌رفته بحث شده است؛

یک نقد دیگر هم که وجود دارد این است که وقتی می‌گوییم موضوعی، به صورت مطلق موضوع خوبی است و دیگر توضیح ندهیم که چه مقدار، تا کجا، با چه چارچوبی، با چه شروطی خوب است. در این صورت حتی راجع به آن بحث هم نمی‌تواند شکل بگیرد. چون این موضوع تبدیل به تابو می‌شود و هر موضوعی هم که به تابو تبدیل شد در واقع مقدمات به انحراف رفتن آن فراهم شده است زیرا دیگر شما نمی‌توانید راجع به آسیب‌های آن فکر و بحث کنید. الان بحث شفافیت به گونه‌ای شده که در رسانه‌ها، اشخاصی که درگیر این امر بوده‌اند و حتی آن‌هایی که نقد جدی به بعضی از بخش‌های شفافیت دارند جرئت نمی‌کنند که مسائلمان را مطرح کنند و این اتفاق خیلی خطرناک است. بحث من این نیست که باید جلوی فرآیند شفاف‌سازی را گرفت، نه؛ بالاخره باید با همین شرایطی که داریم باید مطالبه کنیم و شفاف‌سازی‌های لازم را باید

انجام دهیم اما نکته‌ام این است که نباید فضایی را ایجاد کنیم که اگر افرادی به هر دلیلی نقدی دارند، اجازه نداشته باشند که نقدشان را مطرح کنند. وقتی مسئله‌ای اینگونه پیش برود که دیگر باب گفت‌وگو بسته شود دقیقاً مقدمات انحراف فراهم می‌شود. در طول چند قرن گذشته بحث‌های بسیار مفصلی شده که شفافیت تا کجا خوب است، حتی من دیدم که یکسری ادبیات‌ها را اذعان می‌کنند که شفافیت در بعضی از نقاط می‌تواند کارایی را افزایش دهد و از جایی که اطلاعات تخصصی و عمیق‌تر و حساس‌تر می‌شود بحث شفافیت، کارایی را اتفاقاً کاهش می‌دهد؛ همین امروز مقالات ISI ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ داریم که می‌آیند در مورد این صحبت می‌کنند که شفافیت تا کجا خوب است و از کجا به بعد بد می‌شود و اتفاقاً این امر را با داده‌های آماری این را نشان می‌دهد.

شما بیشتر به مباحث روز دنیا ارجاع دادید. آیا خودتان در این زمینه که چه مسائلی برای شفافیت خوب و چه مسائلی بد است کار کرده‌اید، همچنین اینکه یکی از ریشه‌های این تابو، فعالیت‌های سنگینی ترویجی است که برای آن انجام شده؛ در مقابل این حرکات، برای اصلاح گفتمانی چه کارهایی می‌توان انجام داد؟

پرنیان: تمرکز ما روی بحث شفافیت اینطور نبوده است؛ علت هم دارد. شما وقتی در یک بحثی در نقطه صفر هستید و اصلاً موضوع تعریف نشده، اینکه برویم ببینیم انتهایش از حدی اگر رد شویم چه مضراتی می‌تواند داشته باشد، این خیلی محلی

طبیعی است که کار ترویجی سنگین برای آن انجام شده باشد، به خاطر اینکه ما با این مفهوم و به این شکل صورت‌بندی مدرنش اصلاً آشنا نبودیم و طبیعی است که کارهای ترویجی باید با شدت پیگیری می‌شده که بتواند این موضوع را به تصمیم‌گیران کشور و به مردم معرفی کند تا به یک مطالبه عمومی تبدیل شود؛ اما وقتی که اصل موضوع جا افتاد، باید سراغ جزئیاتش برویم و به نظر ما اتفاقاً در این قسمت تعلل می‌کنیم. ۶۶

از اعراب ندارد؛ اما این برمی‌گردد به فضای چند سال پیش. امروز به نظر می‌آید چنین سوالاتی الان دارد در جامعه مطرح می‌شود، مخصوصاً با این موضوع شفافیت آرای که الان مطرح شده در مجلس؛ یعنی سؤال جدی پیش آمده. آیا این شفافیت هم خوب است یا نه، باید بنشینیم راجع به این صحبت کنیم. در مورد بحث ترویج باز هم می‌گوییم که این طبیعی است که کار ترویجی سنگین برای آن انجام شده باشد، به خاطر اینکه ما با این مفهوم و به این شکل صورت‌بندی مدرنش اصلاً آشنا نبودیم و طبیعی است که کارهای ترویجی باید با شدت پیگیری می‌شده که بتواند این موضوع را به تصمیم‌گیران کشور و به مردم معرفی کند تا به یک مطالبه عمومی تبدیل شود؛ اما وقتی که اصل موضوع جا افتاد، باید سراغ جزئیاتش برویم و به نظر ما اتفاقاً در این قسمت تعلل می‌کنیم؛ باید راجع به اینکه در کدام حوزه‌ها کار شود، کدام حوزه‌ها کمتر کار شود، کدام حوزه‌ها آسیب دارد و ندارد باید مقداری بیشتر تأمل کنیم.

وارد بحث شفافیت آرا نمایندگان شویم؛ به نظرتان چه مشکلی در مجلس شورای اسلامی وجود داشته که این طرح برای آن ارائه شده و این طرح به نظر شما حل‌کننده این مشکل هست یا خیر؟

پرنیان: ما اینکه بتوانیم متوجه شویم که مسائل مجلس چیست باید ببینیم اهداف و اختیارات مجلس شورای اسلامی چیست؟ براساس اصول قانون اساسی خیلی خلاصه بخواهم بگویم، سه حوزه اصلی می‌شود؛ بحث تقنین، نظارت بر دیگر دستگاه‌ها و یکی هم موضوع نمایندگی کردن مردم است؛ یعنی مردم در تصمیم‌گیری‌های کلان کشور به صورت منطقه‌ای نماینده‌ای داشته باشند؛ یکسری کارهای دیگری هم در آیین‌نامه، هم در قانون اساسی آمده است اما برای اینکه بفهمیم مسئله مجلس چیست، باید نگاه کنیم ببینیم کدام یک از این‌ها الان درست انجام نمی‌شود؟ واقعیت این است که هر سه مورد الان کار به خوبی انجام نمی‌شود و اگر بخواهیم یک نخ تسبیح از این مسائلی که ناظر به همین سه هدف هست رد کنیم، می‌توانیم بگوییم که آن نخ تسبیحی که شاید عمده مشکلات داخلی مجلس به آن مربوط می‌شود بحث نظارت بر رفتار نمایندگان است؛ یعنی